

HRVATSKI LIST

Istisi svaki dan u 8 sati ujutro.

U Pull, utorak 11. lipnja 1918.

HRVATSKI LIST* izdan u nakladnoj tiskari JOE. KRMPOTIC u Pull trg Gostova 1. Uredništvo: Sijanska ulica br. 24. — Odgovorni urednik JOSEF HAIN u Pull. — Rakopis se ne vraća. Cok. rač. aus. post. št. 26.795.

Broj 1647.

CIJENA lista: U pretplati za dvav god. K 48.—, za polugodišta K 24.—, tromjesečno K 12.—, mjesечно K 4.—, u maloprodaji 16 fl. pojedini broj. OGLASNI primaju se u opravi lista trg Gostova 1

Godina IV.

RATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 10. (D. u.) Službeno se javlja: Kao prijašnjih dana suzbili smo glatko neprijateljske sumpke kod Caposilea i na nekoliko mjesta mletačke gorske fronte. Jedna je skupina naših bombometnih letalica postigla kod navale na talijanska letališta kod Trevisa brojne gadjaje. Topnička paljba, koju upravlja neprijatelj već dulje vremena na mjestu, koja se nalaze za našom frontom na Piavi, stoji danomice život talijanskih državljana. — Poglavica generalnog stožera.

Njemački.

Berlin, 10. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Vojna skupina prijestolonasljednika Rupprechta: Između Arrasa i Alberta, jugozapadno od Sömme i na Avrei oživio je topnički boj. Živahna je izvidnička djelatnost potrajala. — Vojna skupina njemačkog prijestolonasljednika: Jakim smo navalama provalili jučer u uzvisinsko područje jugozadno od Noyona. Zapadno od Matze osvojili smo francuske položaje kod Mortemera i Orvillersa te smo sunuli sve do preko Cuvillya-Ricquebourga. Istočno od Matze zauzeli smo uzvisine od Gurya. Unatoč žilavoj obrani neprijatelja izvojevala si je pješadija put kroz šume Ricq i Lamotte te je bacila neprijatelja preko Bourmonta i Mareulla. Južno i jugoistočno od Lassignya prodrli smo dublje u šumu Tiescourt. Suzbili smo žestoke protunavale Francuza. Dopremili smo 8000 zarobljenika i zaplijenili smo topova. Na fronti od Aisne do Reimsa je položaj nepromijenjen. Mjesni su bojevi sjeverno od Aisne, sjeverozapadno od Chateau Thierrya i kod Vregnya dopremili nama zarobljenika. — Jučer smo oborili 38 neprijateljskih aeroplana i 6 pripetih balona. Poručnik je Kroll polučio svoju 27. i 28., poručnik Udet svoju 27. i poručnik Kirschstein svoju 23. zračnu pobjedu. — Ludendorff.

Rat.

Francuski izvještaj od 9. lipnja popodne: Nijemci su o polnoći započeli sa žestokom topničkom paljbom i to od područja sjeverno od Montdidiera do istočno od Olse. Francuske su baterije bezodvlačno pojačale svoje protudjelovanje. U 4 sata i 30 časaka poduzela je njemačka pješadija navalu na francuske položaje između Montdidiera i Noyona. Francuske su čete odobjele divnim junaštvom. Bitka je još u toku. između Olse i Aisne izveli su Francuzi rano u jutro pojedinačka poduzeća istočno od Hauthaye, gdje su si stekli ozemlja. Kod toga su zarobili 60 momaka. Južno od Ourcq popravili su Francuzi svoje položaje. Istočno od Chezya suzbili smo protunavalom Nijemce, kojima je jučer u 11 sati bilo uspješno provaliti u francuske linije. Istodobno osvojili su Francuzi na juriš šumu Eloup i šumu neposredno južno od Bussièresa. Ovo je poduzeće donijelo 200 zarobljenika, među kojima 5 časnika. Zapadno od Reimsa navali su Nijemci iza žestoke topničke pripreme u predjelu Vregnya, ali su pretrpjeli teške gubitke, a da nijesu postigli nikakva uspjeha. Sa ostale fronte nema ništa osobita da se javi.

Engleski izvještaj od 9. lipnja prije podne: Engleske su čete tečajem zadnje noći izvele uspješnu navalu južno od linije Beaumont-Hamel te su kod toga zarobile 30 momaka. Dalje su i Francuzi dopremili zarobljenika kod uspješnog štrafuskog poduzeća sjeverno od Bailleula. Neprijatelj je tečajem jučerašnjeg večera i tečajem noći poduzeo navalu jugoistočno od Arrasa u blizini Givenchya i La Basseea. Na južnom dijelu naše fronte od Villers-Bretonneuxa do Alberta i isto tako između Givenchya i Robecqa obična djelatnost neprijateljskog topništva.

Engleski izvještaj od 9. lipnja na večer: Sa engleske fronte nema ništa osobita da se javi.

Amerikanski izvještaj od 8. lipnja: Sjeverozapadno od Chateau Thierrya poduzeo je neprijatelj tečajem noći iza topničke pripreme navale na fronti od dvije milje. Ove su navede bile suzbijene uz teške gubitke po neprijatelja, koji nije na nijednom mjestu mogao doprijeti do naših linija. Sa ostalih mjesta, koje drže naše čete, nema ništa da se javi.

Havas javlja iz Pariza od 5. lipnja: Kako donjaje „Petit Parisien“ pristao je jučer njemački aparat

pomutnjom u okolici Pernanta na zemlju. Lijetalo posjeduje četiri motora sa ukupno 250 konjskih sila te može sa sobom nositi jednu tonu raspršivih tvari.

Reuterov ured javlja iz Washingtona, da se po ag obavijesti ureda za gradnju brodova pomnožila američanska tonaža mjeseca svibnja za 43 ocjelnih brodova i za jednu drvenu ladju sa ukupno 263.551 tonu. Ovaj broj nema premca u analama brodogradnje u Udruženim državama.

* Jugoslavenski zastupnik kod ministra-predsjednika. Kako hrvatski listovi saznaju iz Beča, posjetili su u subotu dr. Korošec i dr. Vukotić na njegov poziv ministra-predsjednika dra. vit. Seidlera, da vijećaju o naumiljenom zasjedanju carevinskoga vijeća. Ministar je predsjednik pitao za stanovite Jugoslavena prema tome zasjedanju, na što je dr. Korošec najavio najoštriju opoziciju prema vladi dra. Seidlera, koja da će biti međutim namijenjena isključivo vladi, a nipošto parlamentu, čiji naziv i zasjedanje zahtjevat da je pravo čitavog pučanstva. Glede taktike i namjera Jugoslavenskog kluba rekao je dr. Korošec, da se ne može izjaviti, već s razloga toga, što u tom pogledu još nisu stvoreni zaključci kao što još nije ni došlo do pregovora glede zajedničkog postupka Jugoslavenskog kluba sa Češkim Svazom. Uostalom izjavio je dr. Korošec, da nije običaj obavijestiti vladu unapred o namjerama stranke, već je stvar vlade, ako želi jamstva glede zasjedanja parlamenta, da sebi osigura radnu većinu i da vlada znade što joj valja učiniti, ako ne bi uspjela. Podjednako su zastupnici dr. Korošec i Vukotić položili najoštriji prosvjed protiv progona jugoslavenskoga pokreta sa strane državnih oblasti. Poslije podne otputili su se spomenuta dva zastupnika ministru vanjskih posala grofu Burianu s kojim su vijećali o budućem zasjedanju delegacija kao i Jugoslavenskom pitanju.

* Svloarska za mlr. „Frankfurter Zeitung“ javlja iz Berna: U narodnom je vijeću izvjestio Scherer-Buelmann o pitanju osnivanja saveza naroda za buduće osiguranje mira. Na čelu tog saveza mora stajati mirovna konferencija, koja ima da bude glavni stan budućeg međunarodnog prava. O utemeljenju saveza naroda zavisi sreća i nesreća Evrope, dapače cijelog svijeta. Komisija je ustanovila, da treba veoma pozdraviti, kad bi narodno vijeće poduzelo korake, koji tome pripadaju. — Švicarska brzozjavna agentura javlja o istom pitanju: Pri pretresavanju tajničkog izvještaja saveznog vijeća za god. 1917. proglasio je predsjednik saveza Calonder, da će savezno vijeće posvetiti tvorbi budućeg međunarodnog prava i uredjenju saveza naroda najveću pozornost, a posebna će komisija istraživati dotična pitanja. Savezno vijeće stoji još uvijek, kako je stajalo već prije, na stanovitu, ponuditi svoje dobre službe u trenutku, kad bude moglo držati, da to obe strane žele. („Venkov“)

Meksiku, ma da ih iskreno prijateljsko nuka, da podupru susjeda prijateljskim uslugama, i premda su se uvijek držali načela, da se unutarnji poslovi Meksika ne tiču Udruženih država. Udružene su države poslale vojsku u Meksiko samo da bi pomogle ovoj državi protiv Lewisa, koji je očevidno onemogućivao uredjenje unutarnjih prilika u Meksiku. Izvjesni utjecaji, koji po svoj prilici potiču od meksikanskih Nijemaca, stavljaju na stojanja Udruženih država u slabo svjetlo. — „Sada će“, kazao je predsjednik, „nadajmo se za dugo vremena, prevladavati u svijetu utjecaj Udruženih država, pošto su narodi, koji su manji od najvećih naroda na svijetu, došli do osvjeđenja, da naše iskreno nastojanje ide za tim, da im pomognemo i da mi težimo za tim, da ih učinimo ravnopravnima velikim nacijama. Ja očekujem ponosom ono doba, a nadam se, da nije više daleko, kad ćemo djelom pridonijeti dokaz, da ne samo što nijesmo ništa željeli od tog rata, već da ne bi ni ništa primili. Jedna od najvećih je poteškoća bila ona, kako bi uvjerali europske narode, da Udružene države ne žele baš ništa za sebe i da nijesu stupile u rat radi kojekakvih materijalnih ciljeva, teritorijalnih ili trgovačkih prednosti i sličnih stvari.

* Rat na moru. Wolffov ured javlja od 10. lipnja: Novi uspjeh njemačkih podmornica na sjevernom bojištu: 12.500 brutto registarskih tona.

* U talijanskoj je tvornici baruta u Castelazzo-Bellate nastala eksplozija, od koje bi usmrćeno 35 osoba a ranjeno od prilike 100.

Iz bivšeg ruskog carsva.

Moskva, 3. Havas. Unatoč tursko-transkaukaskim mirovnim pregovaranjima započeli su Turci u području Karsa i Erivana ofenzivom. Čini se da je Tiflis ozbiljno ugrožen. Pregovaranja su sada posve prekinuta. Luka Novo-Rosijsk, gdje je usidren najveći dio ruskog crnomorskog brodovlja, blokirana je trajno od njemačkih podmornica. Boljševičke su čete otkinute od kopna. U gradu vlada anarhija. Bande ubijaju bivše časnike.

Stockholm, 3. Iz Petrograda javljaju ovdjašnjeg štampi: 8. kongres socijalno revolucionarne desnice prihvatio je rezoluciju, u kojoj konstatira, da saveznici moraju sada da biraju između intervencije na zahtjev one stranke, koja je na kormilu, da pomaže ovoj te bi istjerali Nijemce i zaposjednuća jednog dijela ruskog teritorija te izjavlja, da se ovo riješenje ne dače provesti, pošto su boljševici gluhi za sve predloge sporazuma i da samo nova vlada može da spasi Rusiju. Takva vlada, koja će proizaći iz ustavodavne skupštine, mogla bi prihvatiti pomoćne čete antante samo u slučaju, da su molivi za to čisto vojnički i nepolitički. Kongres je odlučio poručiti svim silama oko toga, da se požoj razvije u tom smjeru.

Stockholm, 3. Švedska pomoćna ekspedicija povratila se iza svršetka građanskog rata opet u Stockholm.

Kijev, 3. Ukrajina je priznala bijeorusku pučku republiku.

Berlin, 3. Na mjesto generala Manerheima bio je generalmajor Wolkmann imenovan vrhovnim zapovjednikom finske armije. Ovaj se je general odlikovao kod osvojenja Wyborga. General Wolkmann rodio se 1876. u Helsingforsu te je bio odgojen posve u finskoj armiji. Tečajem oslobodilačkog rata iskazao se kao valjan časnik. Drže, da je pristaša madaofinske stranke.

Moskva, 5. Petrogradska brzozjavna agentura javlja: Rusko je vladi sovjeta bilo već dulje vremena poznato, kako su članovi različitih reakcionarnih stranaka kušali, da potkapaju ugled boljševističke vlade. Sada je uspješno otkriveno, da glavni vodje sjede u Londonu, od kuda su u trajnoj vezi sa zastupnicima sporazuma u Moskvi. Buna češkoslovačkih odijeljenja u Čelabinsku, Pensi, Ufi i Omsku, kao što i već potlačen ustanak u Saratovu su u uzročnoj vezi sa otkrivenom urotom. Vlada je sovjeta obzirom na proturevolucionarni pokret smatrala potrebnim, da proglasi u Moskvi ratno stanje. Reakcionarne su novine bile zabranjene radi širenja krivih, provokatoričnih vijesti. Među inim javile su ove novine iudu vijest, da vlada sovjeta predaje sada Nijemcima sjevernu željeznicu sa svim uredjajima i materijalom.

* Wilsonov govor. Predsjednik je Wilson primio skupinu meksikanskih novinara, koji putuju po Udruženim državama. Novinar je dao oduška zaobi, što meksikanski narod imade tako malo razumijevanja za držanje Udruženih država napram

Kijev, 5. (D. u.) Ruska je mirovna delegacija dobila obavijest, da su se Čehoslovaci konačno pokorili. Većina je časnika bila uapšena.

Kijev, 5. Stožer dobrovoljačkog zbora pukovnika Drozdovskoga u Rostovu objavlja u prvom broju svog vlastitog vojnog lista proglaš, u kojem veli, da se zbor sastoji 65 po sto od časnika a 35 po sto od vojnika. Samo malen dio časnika imade zapovjednička mjesta. Ovaj zbor mora da služi kao kader za buduću sverusku vojsku te ne stoji u nikakvom odnošaju k njemačkim četama ili k Rusiji. Zbor Drozdovskoga nije mogao sklopiti niti savez s Nijemcima, niti je mogao nastupiti protiv njih. Njegov je cilj uspostava pravnog poretka u Rusiji bez tudje pomoći. Zbor nije dobio nikakve potpore sa njemačke strane.

Stockholm, 6. Helsingforski dopisnik „Svenska Dagbladet“, doznaje, da se u Helsingforsu sprema vojnička ekspedicija protiv Petrograda. Sa druge se strane javlja, da engleski časnici izvježbaju crvenu gardu sa svrhom, da poduzmu ofenzivu protiv Finske. Bivši šef finske crvene vlade, Manner, sastao se sa engleskim časnicima u Petrosadovsku na murmanskoj željeznici te je bio od njih slavijen. Pomoćnikom novoimenovanog finskog šefa generalnog stožera Procopea bio je imenovan njemački pukovnik von Redern. — Polag moskovske vijesti „Agence Havas“ ostaje tvrdja Ino na ruskoj finski granici u ruskim rukama. Vijeće pučkih povjerenika Petrograda nastavlja obrambene radnje uslijed napredovanja bijelih garda protiv Petrograda. Više je ratnih brodova stiglo u Ino. Zapovjednik istočne mornarice povratilo se odmah u Petrograd, da izradi nacrt za sveopću obranu i da ga provede. Bilo je određeno ispražnjenje dokova petrogradske luke, u kojima leži mnogo robe. Iz državne je banke bilo otpremljeno također više milijuna rubalja.

Kijev, 9. (D. u.) Sjednice ukrajinske i velikoruskje mirovne delegacije započete opet u ponedjeljak, bude li dotle postignut sporazum u pitanju demarkacione linije. Trgovacka je komisija zaključila zadnjih dana, da se za izmjenu robe sa Velikom Rusijom upotrebi carinu njemačko-ruske ugovorne tarife od 0.4.

Iz slavenskog svijeta.

Iz Slovenije. „Resnica“, organ zastupnika Sušteršiča veli, da se zastupnik Sušteršič posve povlači iz političkoga života. On da je u Svajcarskoj kupio imanje, pa da će se tamo stalno naseliti. Kao glavni uzrok navodi se Sušteršičev konflikt sa biskupom Jegličem, jer ovaj nije dozvolio, da nova, od Sušteršiča utemeljena stranka nosi atribut „katolička“. — Ni malo nas ne zanima to njegovo bježanje iz Slovenije, no ipak je značajno, kako li je on sramotno doigrao svoju kukavnu ulogu, što ju je u zadnje vrijeme igrao među Slovencima. Značajno je također, da vodja slovenskih frankovaca mora bježati iz svoje domovine, gdje mu nema više opstanka. Ako pisanje „Resnice“ nije „neresnično“, kao što običaje biti, želimo slovenskoj kukavici i demencijantu sretan put u Švicarsku, samo ne misli li opet tamo otvoriti svoju političku „botegu“, i ne ide li tamo na mig ili nalog iz Beča. Lijepo bi bilo kad bi ga onamo slijedili njegovi ortaci Frank i drugovi iz Zagreba, Pilar, Stadler i drugovi iz Sarajeva, koji bi mogli se u Ženevi pridružiti tamošnjem konzorciju „Srpskog lista“ pod geslom: „za uzajamnost jugoslavenskih (naime: slovenskih, hrvatskih i srpskih) frankovaca“. — U Trstu nalazi se na gostovanju u Rossetlijevom kazalištu hrvatska zagrebačka opera. „Edinost“ priopćuje ponovno članak nekog talijanskog nacionaliste (prije nekog socijaliste) proti pisanju socijalističkog talijanskog glasila „Lavoratore“, te proti tome, što talijanski listovi u Trstu nisu našli riječi protesta proti novoj namjeravanoj njemačkoj nautici u Trstu. „Edinost“ veli, da će njezini stupci biti otvoreni Talijanima, koji hoće da u listu iznesu svoje želje ili svoje proteste. — „Slovenski Narod“ javlja, da je u Hrvatskoj već potpisano za slovensko kazalište u Ljubljani 100.000 K. Dokaz je to, da i Hrvati smatraju pitanje slovenskog kazališta za jugoslavensku stvar. — Isti list javlja, da ljubljanska policija marljivo otvara pisma, koja su upravljena na osobe, koje nju interesuju. Crni kabinet opet posluje. K obustavi zabavnog tjednika „Tjedenskih slika“, što su izazile u Ljubljani, piše „Edinost“: Ne smijemo naime zaboraviti, da je austrijski državljani u ovim satovima u ovakvom položaju: Mora se odučiti ili za pravo naroda, i s time za najviši državni interes, ili pak za opstanak — Seidlerovog kabineta! Jer to su dvije stvari koje isključuju jedna drugu. Ako se odučio neko za prvo protiv drugome, opasan je za državu i možda dapače i za interese ratovanja, i već mu ljubljanska cenzura sjedi za vratom sa svojim naredbama. Tjedenske su slike obustavljene jer su pripočele neki članak o svibanjskoj deklaraciji, a one kao zabavni list nisu navodno imale o tom pisati.

pak piše o članku njemačkog žurnaliste Aleksandra Redlicha, koji je ovaj napisao u berlinskom jednom listu „Vossische Zeitung“ o Česima. Češki agrarni list piše: Medjutim, što bečka vlada i ovdjašnji Nijemci hoće da silom učine iz češkog pitanja stvar posvema malog i zv. domaćeg značaja, obraća se inozemstvo čim dalje tim više na naše pričetki nastoji da se samo informuje o tome, što zapravo Česi hoće i kakav bi položaj rado zauzeli u skupini evropskih naroda. Stvar je veoma poučna. Prije svega svjedoči o tome, da inozemni krugovi ne vjeruju više informacijama bečkih političara, te da ne polažu veliku cijenu praznom i frazovitom ocrnjivanju češkog naroda, kakovo goji sustavno austrijska njemačka štampa već dugi niz godina a glavno sada, za rat. A dalje ta činjenica svjedoči i o tom, da je češki narod svojim dostojnim istupanjem zbilja u inozemstvu pobudio ozbiljnu pozornost, te da naši zahtjevi nisu tamo smatrani kao pobrkanoš nekoliko pomiješanih mozaka, već kao iskazi faktično zrelog, usavršenog i kulturnog naroda... Nikada takodjer nisu u inozemnim listovima pisali toliko o nama i našem programu kao baš sada. Češko pitanje postaje zajista pitanjem, koje izmiče daleko iz okvira provincijalnih problema, medju koje bi ga rado strpali naši narodni protivnici. Priznaje to i sam dr. Aleksander Redlich, zastupnik glavnog urednika berlinskog velikog dnevnika „Vossische Zeitung“, koji je naročito došao u Prag, da tu razgovara s vodjama pojedinih stranaka, te da sam tako prouči češko pitanje i uvjeri se o tome, kamo Česi zapravo smjeraju i za čim idu. Bio je tu cio tjedan i o svojim je istraživanjima napisao članak, tiskani u „Vossische Zeitung“ pod naslovom „Češka i Austrija“. U tom članku veli, da mora štovati visoki nivo, na kojem se glibje politika radikalnih Čeha. Čuo sam, veli tu Redlich u Češkoj u jednom tjednu o izvanjskoj politici više govoriti a takodjer sam o njoj morao govoriti više, nego li u Beču, kroz cio prošli mjesec. Razumio sam takodjer, da dosadašnji put do njemačko-češkog sporazumka u Češkoj nije za to moguć, jer obzor njemačkih predloga i polemika glede sporazumka jedva da dolazi preko pojma Piznja, Budjevojca i Trutnova, dok Česi istodobno razmišljaju o budućoj tvorbi Evrope... „Ole, veli na to „Venkov“, tako piše redaktor berlinskog lista, koji sigurno nije došao k nama, da češku stvar iznosi i propaguje! A dovoljan bijaše samo jedan tjedan za to, da već doznate, kako se izvršeno i nepravo piše i govori u austrijsko-njemačkim krugovima o Česima i njihovoj političkoj izobrazbi... Obustavljeni „Narodni Listy“ izdat će svojim čitačima autografsku uspomenu, naime velik sponien-list, koji će svaki biti vlastoručno potpisan od predsjedništva i članova redakcionog zbora „Narodnih Listyju“. Bit će tu preko 30 vlastoručnih potpisa najuglednijih čeških političara, pisaca, pjesnika i novinara. Sponien-list će stajati 6 kruna.

Iz Hrvatske. „Hrvatska Rijec“ javlja, da je na skupštini gradskog zastupstva u Zagrebu izvjestio načelnik dr. Srkulj o sudjelovanju grada Zagreba na proslavi 50-godišnjice „Narodnog divdla“ u Pragu. Zagreb su zastupali načelnik dr. Srkulj, te gr. zastupnici Anel, dr. Pavelić, Krok i Auech. Načelnik je rekao dalje: Nema ni riječi da opišem srdačni, upravo veličajni doček, što su ga braća Česi priredili Hrvatima, a napose predstavnicima grada Zagreba, od granice Češke do Praga, u samom Pragu i opet od Praga sve do granice. Svigdje su nas najvećom prijaznošću i gostoljubivost susretali i tetošili. Za odaslanstvo grada Zagreba bijaše najvažniji čin sudjelovanje u svečanoj sjednici u Panteonu češkog muzeja. Tu sam ja u nazočnosti živih svjedoka jubilarne svečanosti, nad kojim je lebdio duh mrtvih velikana čeških, a medju njima i onih, koji su zbog zasluga oko preporoda našega našemu srcu tako blizu i tako mili, isporučio čestitku i pozdrave grada Zagreba. To je bila kulturna slava, dostojna naroda, kakav je češki narod, ali ta kulturna slava ne bi bila moguća bez materijalne kulture, kojom je češki narod stekao prvo mjesto medju Slavenima, a jedno od prvih medju svim kulturnim narodima evropejskim. Ta im materijalna kultura daje jakost i neslomljivost u borbi za narodni opstanak, a želja svih naših učesnika jest ta, da bi i hrvatski narod kraj visoke duševne svoje kulture, stvorio sebi neslomljivu bazu naše budućnosti. Molim sl. skupštinu, da ovdje na ovom mjestu izreče srdačnu zahvalu priredjivačkom odboru i gradu Pragu za gostoljubivu i brižnu pažnju, kojom su za svečanosti Narodnog divdla u Pragu obasuli predstavništvo grada Zagreba. Živili! Nazdar! Zastupnici udariše u gromki „Živjeli!“ i „Nazdar braća Česi!“

Dnevne vijesti.

Iz memoara bivšeg poslanika. U poznatoj new-yorškoj političkoj smotri „The Worlds Work“ objavlja američanski državnik i bivši poklisar u Carigradu, Henry Morgenthau, dugo izvješće o svojoj političkoj misliji u Turskoj u godinama 1913—1916. U tom sastanku opisuje političke događaje prije balkanskog rata i politiku do dana, kad su Udružene države prekinule odnošaje s Turskom. Pisac ističe, kako su Udružene države ponudile Turskoj

dalekosežnu financijsku pomoć, te bi se prenoviturska država. Ali do toga nije došlo. Posebno poglavlje posvećuje Morgenthau neposrednoj historiji svjetovnog rata. Uslijed dobrih odnošaja sa Wagenheimom doznao je više u krunskom vijeću od 5. srpnja, negoli ostali političari. Njemačka nikada prikrivala svoju namjeru, da zeli izazvati rat protiv udruženih vlasti sporazuma. Doslovno piše američanski poklisar u drugom dijelu svoje uspomena: „Barun mi je Wagenheim pričao, da car Vilim na krunskom vijeću od 5. srpnja stavio svim prisutnim generalima, poklisarima, gospodskim političarima po redu slijedeće pitanje: Da ste spremni za rat? Svi su odgovorili, da jesu osim financijskih političara, koji su si izmislili rok nekoliko sedmica, da dovrše operacije i da na kraju robe. Krunsko je vijeće zaista odlučilo, da se postuži finansierima vremena, da izvrše svoju zadaću. Kasnije je Wagenheim govorio još iskrenije tvrdio, da će Francuska biti za nekoliko sedmica poražena, što će Njemačkoj omogućiti, da upotrebi Francusku kao zalog protiv Engleske i da prihvati takodjer ovu državu na mir. Kao mirovne uvjete kazao je Wagenheim, da će Njemačka tražiti od Francuske ratnu odštetu od 25 milijarda franaka, ako sklopi odmah mir, a 100 milijarda, ako bi mir odgadljao uslijed francuskog otpora. Dalje je Njemačka tražiti luke i stanice za ugljen na čitavom svijetu. „Ne radi se baš toliko o anekanjama, kao o gospodarskoj vrhovnoj vlasti na svijetu“ — veli je bila Wagenheimova politička vjeroispovijest. U ostalom je očekivao sa stalnošću skorajnju pobijedu, koja se medjutim ne bi smjela oslabiti intervencijom, kao što godine 1870., već bi morali značiti konačno poniženje poraženoga. Zapiso Morgenthauovi obuhvaćaju čitavo vrijeme njegove boravka u Turskoj, sve do zadnjeg dana.

Nova velika banka u Zagrebu. Kako se pogovara imala bi se u skoro vrijeme osnovati u Zagrebu velika nova banka sa međzarsko-njemačkim kapitalom. Osnivači da su Union-banka, Bodencreditanstalt i Peštanska ugarska komercijalna banka. Osnovna glavnica imala bi biti 10 milijuna. Kao ravnatelj spominje se g. Antić od Austro-bosanske banke i g. Herzog od peštanske komercijalne banke na Rijeci. Navodno su već uzete i prostorije tvrtke „Orendl“ na Jelačićevom trgu.

Prosvjeta.

Ivo Vojnović: Dubrovačka Trilogija. Primiti smo kao prvu knjigu nove „Narodne knjižnice“ vrlo dobro izdanje ovog majstorskog djela Vojnovićevog. Naročitu vrijednost dobija ovo izdanje time, što ima veoma opširan, a upravo izvrstan predgovor zemljaka autorovog dra. Matije Lisčara. Ovaj je predgovor ne samo najbolje i najljepše, što je dosad napisano o „Trilogiji“, nego će širem općinstvu svojom opsežnošću, i vanrednom erudicijom i jasnoćom vrlo dobro doći kao komentar za bolje razumijevanje samoga djela. Izdanje je lijepo opremljeno na dobrom papiru, donosi najnoviju sliku autorovu i naslovni list J. Miše, a osim toga vrlo je jeftino: stoji samo K 2.50, elegantno vezano K 3.70. Toplo preporučujemo. — Ne bi smjelo biti nijednog našeg inteligenta, koji ne bi poznavao „Trilogiju“, uz Cengić-aga naše najbolje umjetničko djelo. Godišnja pretplata na „Narodnu knjižnicu“ (24 sveska) K 10, poštom K 11.— Adresa: „Narodna knjižnica“ Zagreb, Vojnička ulica 13.

Umjetnička izložba na Rijeci. Kako javljaju „Primorske Novine“ otvorena je bila u nedjelju, dne 9. lipnja u 9 sati prije podne izložba hrvatskih umjetnika. Izložba je u riječkoj „Narodnoj čitaonici“. Na toj su izložbi izloženi i slikarski radovi mnogih naših umjetnika, a „Primorske Novine“ se nadaju, da će općinstvo grada Rijeke i Sušaka posvetiti osobitu pažnju toj izložbi. Izložba je otvorena dnevno od 9—1 sat prije podne i od 2—7 pos. podne.

Almanah Maj 1918. izašao je iz štampe sa veoma biranim sadržajem, u kome je saradio član austrijskih delegacija Čeh Gustav Heberman, poslanik Ludvik Plk i ostali saradnici iz Češke i sa Slovenskoga juga, u medju njima i pjesnik Aleksa Šantić. Pojedini brojevi 80 fil., 10 komada K 6.50 franko. Naručbe obavlja J. Šmitran, Plzenj, (Češka), redakcija „Omladine“. — Našim čitateljima osobito našem radništvu preporučamo ponovno taj prigodni almanah.

Mali oglasnik

Kupujem svaku količinu bačava od vina, petroleja, ulja itd. Ponude na Berthold Neumann-Zagreb. Traži se sobu i kuhinju u blizini Arene, za muža i ženu bez djece. Ponude na upravu lista. Izgubila se na 7. o. mj. srebrna ura sa zlatnim lancem. — Pošto je stara uspomena, dat će se dobra nagrada onome, koji ju donese u upravu lista. Rabijeno pokućstvo kupuje i prodaje tvrtka Filip Barbančić Šifarska ulica.

LIJENA listu: U pretplati za čitavu god. K 48.—, za polugodište K 24.—, tromjesečno K 12.—, mjesечно K 4.—, u maloprodaji 16 fil. pojedini broj. OGLAŠI primaju se u pravu lista trg Gustoza 1

Sodna W.

S ognje

Prohujate se već vijeta a četvrti se već uhe riječi? Da li su to amasaaja, da li su to ilnim ovim naponom je moglo predočiti sliku ziva i širiti njezinu snu bi se ljudi, svršio bi k pi se razaranja. Svjetsk erije, grube sile. Ger su običnim mehanicari nije objedila genijalnu objedila je jedino bol živjeli smo Brusiovo k stali smo kojekakve fra vane, na stohiljade j sočkoj fronti. Kao da ludom karnevalu, ton ubijanju naroda bez a silovih ofenziva doživlj dorffove ofenzive. Pro ostale iste. Nijesu n leonaki ratovi; ali nap za napredak Europe. nijeli Europom novi onovi su vojnici oslo rasuda i bez onog do mački knezovi svoje p ih upotrebi u ratu pro Napoleonovo doba po zoda povijesti ratova. mena ostao nama taj preporodila se pred na svijetu postali zre sopstvene snage, svoj je tog preporoda bila koji se je proveo ga — za njezinu nesreću kreću narodi slobodnij kama slonika. U ono se oslobodjenja i veliki misao i nadu u čin. Ali rat kao cijj vratan svim narodim imala zaudno laku ig poleona te restaurar Napoleon je uza svu čovjek postao kao vje rodima Europe, pa i zinkom mira i boja išli su narodi u boj i ljanama. Sam Napo.eo drmao Europu i europ koji je pročitao truli postao je žrtvom mač mamu više Napoleona vojničkih i političkih užasnu tehniku, bomb gradjane i otrovne pli tama. Danas ne pobje danas pobjeduje bolji Ideje, koje su s rata u glavama s.avn srodnoga sa fantazija jance. Da su se ove i vojskovođa zahvaliti smo preciznosti i us je postao jednostavnij glavnog aparata, topov Zlatvorene fronte one nevar. Ovaj se zid m ne odlučuje nikakva broj strojniha pušaka, broj pričuva. Kod jed kao normalni, ako ne robljenika nije glavna i strojniha pušaka zapl Ciljeve ovog sm ugovora, koji se sklop je kazao — a mi mu muke stalo, da uvjeri zbog kojekakvih terite resa. Ovi teritorijalni i su posve u pozadinu čovječje interese. Jed svaki umotvor, jedan jedanat od jedne doblj se za tim, da se stvorl gospodare, da se prou i nove ratove. Pokojn gradu Wagenheim ka skršiti Francusku. A i unište Njemačku i nj vodi rat.